

Møtedato	21. august 2026
Klokkeslett	10.00-15.00
Sted	Helsedirektoratets lokaler, Vitaminveien 4, Oslo
Møteleder	Ole Frithjof Norheim
Forfall	Bjørn Hofmann Trygve Ottesen fram til 1030 og etter 1200

Referat

Lenke til presentasjon fra møtet: [260821 Felles presentasjon publisert .pdf](#)

Åpning av Nasjonalt råd for prioritering og bærekraft i helse- og omsorgstjenesten ved konstituert statssekretær Ole Martin Stenberg Slyngstadli, Helse- og omsorgsdepartementet

Presentasjonsrunde ved rådsleder

Rådsmedlemmene presenterte seg og kort sine forventninger til arbeidet i rådet. Rådet ble ønsket velkommen til sitt første møte. Det ble understreket at helse- og omsorgstjenesten står overfor betydelige utfordringer knyttet til demografisk utvikling, nye behandlingsmuligheter, økte forventninger og begrensede ressurser. Rådets rolle som arena for åpne, kunnskapsbaserte og prinsipielle diskusjoner om prioritering og bærekraft ble fremhevet.

Rådet diskuterte forventninger til arbeidet og la vekt på behovet for helhetlige perspektiver på prioritering, inkludert personell, kompetanse, økonomi, samfunnsnytte og geografisk likeverdighet. Det var bred enighet om at rådet bør bidra til konkretisering av vanskelige prioriteringsspmåls og styrke den offentlige forståelsen av nødvendige valg i helse- og omsorgstjenesten.

2026-01 Godkjenning av innkalling og sakliste ved rådsleder

Innkalling og sakliste ble gjennomgått uten merknader.

2026-02 Habilitet ved rådsleder

Ingen meldte habilitetsutfordringer i dagens møte.

2026-03 Rådets mandat ved rådsleder

Mandatet fra Helse- og omsorgsdepartementet ble gjennomgått.

Rådet diskuterte mandatet og betydningen av å arbeide med strategiske og prinsipielle problemstillinger på tvers av hele helse- og omsorgssektoren. Det ble understreket at rådet skal bidra med råd og innspill både til myndigheter, sektoren og egne organisasjoner. Rådsleder

understreket at det ikke er et mål å unngå uenighet og heller ikke et mål å komme fram til konsensus i alle saker. Ulike syn på sentrale prioriteringsspørsmål kan også være opplysende.

Enkelte medlemmer reiste spørsmål ved hvem de representerte i sin oppnevning - organisasjon eller seg selv som person. Det ble avklart at flertallet av rådsmedlemmene er oppnevnt som ledere i sin organisasjon. Unntaket er representanter som er oppnevnt med bakgrunn i sin akademiske stilling.

Videre diskuterte rådet hvilket nivå sakene bør ligge på. Det ble pekt på behovet for å kombinere overordnede prinsipielle diskusjoner med konkrete eksempler og saker. Rådet var også opptatt av å tydeliggjøre hvem rådene er rettet mot, samt å bidra til en bredere samfunnsdebatt om prioritering og ressursbruk.

2026-04 Rådets arbeidsform ved sekretariatet

Sakstype: "Diskusjonssak"

Det var utsendt saksgrunnlag utarbeidet av sekretariatet. Sekretariatsleder gikk gjennom presentasjon med enkelte diskusjonspunkter (se samlepresentation fra dagens møte).

Rådet diskuterte forslag til arbeidsform og støttet hovedtrekkene i sekretariatets forslag. Det ble pekt på behovet for å definere hva som kjennetegner en god sak for rådet, gjerne ved å nedfelle noen kriterier. Sakene bør være prinsipielt viktige, inneholde reelle prioriteringsdilemmaer, ha betydning for flere deler av tjenesten og belyse utfordringer der kostnader og gevinster kan falle på ulike nivåer eller aktører i sektoren. Rådet ga sin tilslutning til at saker kjøres i totrinns sekvenser, hvor forslag til tema presenteres i et møte og deretter behandles i et senere møte.

Flere mente at evaluering av rådets arbeid bør gjennomføres også i løpet av oppnevningsperioden. Ulike måter å måle effekten av rådets arbeid på ble nevnt, likeså ulike tiltak for å øke befolkningens innsikt i prioriteringsspørsmål. Det ble videre diskutert behovet for et arbeidsutvalg, hvilke oppgaver arbeidsutvalget skal ha og hvordan representasjon kan ivaretas. Et eventuelt arbeidsutvalg bør også speile bredden i rådets øvrige sammensetning, med konkret forslag om blant annet å ha med representant fra pasient- og brukersiden.

Åpenhet rundt rådets arbeid var et sentralt tema, og rådet drøftet avveiningen mellom åpne møter og muligheten for å skjerme enkelte diskusjoner ved behov. Det ble også foreslått løpende evaluering av rådets arbeid og vurdering av egne kriterier for måloppnåelse.

Rådsleder oppsummerte med at åpenhet var en grunnleggende forutsetning for rådets arbeid. I diskusjonen om arbeidsutvalgets størrelse og sammensetning konkluderte han med at dette vil rådet komme tilbake til i neste møte. Det ble understreket at alle rådsmedlemmer og deres organisasjoner vil kunne bli innlemmet i og ta aktiv del i utarbeidelsen av rådssakene uavhengig av representasjon i arbeidsutvalget.

2026-05 Utredningsoppdrag om alternativkostnaden ved direktør Trygve Ottesen i
Direktoratet for medisinske produkter (DMP)

Sakstype: "Orienteringssak"

Direktør i DMP og rådsmedlem Trygve Ottesen informerte kort om oppdraget som direktoratet har fått av Helse- og omsorgsdepartementet, og hvorfor alternativkostnaden er sentral innen prioriteringsarbeid. Se samlepresentasjon fra dagens møte.

Rådet ble orientert om arbeidet med å etablere et norsk estimat for alternativkostnaden som grunnlag for prioriteringsbeslutninger. Det ble understreket at alternativkostnaden er sentral for vurdering av ressursbruk i helse- og omsorgstjenesten, og at det ikke er en automatisk sammenheng mellom alternativkostnaden og terskelverdien som kan legges til grunn for beslutninger.

Rådet diskuterte hvordan slike analyser kan få betydning utover legemiddelområdet og bidra til prioriteringer knyttet til personell, bygg og andre innsatsfaktorer. Samtidig ble det fremhevet at man bør være oppmerksom på balansen mellom tekniske metodevurderinger og mer overordnede prioriteringsspørsmål.

2026-06 Prioritering i beredskapssituasjoner Innledning ved professor Lars Sandman,
Prioriteringscentrum ved Linköping Universitet

Sakstype: "Introduksjon til mulig tema"

I tråd med foreslått arbeidsform ble det lagt fram en sak som "introduksjon til mulig tema". Hensikten var å gi en første presentasjon av et tema som seinere kan breddes ut til en større diskusjonssak i rådet. Se samlepresentasjon fra dagens møte.

I denne konkrete saken har Helsedirektoratet mottatt et oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet om å "koordinere og lede utarbeidelse av kunnskapsstøtte for helse- og omsorgstjenestens beredskapsarbeid knyttet til spørsmål om prioriteringer i krig og katastrofer i fredstid". Sosialstyrelsen i Sverige har tidligere utgitt et tilsvarende dokument. Dette arbeidet ble presentert.

Rådet drøftet prioritering ved krig, kriser og katastrofer som et mulig tema for videre arbeid. Diskusjonen handlet blant annet om hvordan prioriteringskriterier kan anvendes i beredskapssituasjoner, hvordan ressurser skal fordeles mellom nivåene i tjenesten, og hvordan kommuner og spesialisthelsetjeneste kan samhandle best mulig.

Rådsmedlem Cathrine Lofthus orienterte om oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet om å koordinere og lede arbeidet med kunnskapsstøtte for prioritering i krig, kriser og

katastrofer. Arbeidet skal blant annet bygge på erfaringer fra Sverige og skal bidra til veiledning for helse- og omsorgstjenesten i situasjoner med alvorlig ressursknapphet. Det ble understreket at beredskapsplanlegging ikke bare handler om spesialisthelsetjenesten, men også om kommunenes rolle, samhandling mellom nivåene og hvordan personellressurser kan brukes best mulig i krevende situasjoner.

Rådet diskuterte at erfaringer og modeller fra Sverige kan være nyttige, men at norske forhold på flere områder er annerledes. Særlig ble betydningen av store geografiske avstander, spredt bosetting og ulik tilgang på ressurser løftet fram som forhold som kan påvirke hvordan prioriteringer må gjøres i beredskapssituasjoner. Rådet pekte også på at prioriteringer i helse- og omsorgstjenesten må ses i sammenheng med prioriteringer i forsvarssektoren, ettersom hensynene og målene ikke nødvendigvis er de samme, og at dette bør inngå i det videre arbeidet med saken.

Rådet diskuterte også utfordringer ved prioritering av tiltak der effekt og verdi er vanskeligere å måle og dokumentere, blant annet innen pleie, omsorg, observasjon og forebygging. Betydningen av deliberasjon og faglig refleksjon som supplement til det kvantitative kunnskapsgrunnlaget ble løftet frem.

Rådet fremhevet behovet for konkrete scenarier og praktiske eksempler for å gjøre problemstillingene håndterbare. Særlig ble konsekvenser for sårbare grupper, kommunesektoren, personellsituasjonen, ledelse og koordinering løftet fram som sentrale temaer. Ledesperspektivet handler også om evnen til faktisk å lede og prioritere under alvorlig ressursknapphet - herunder trening, omdisponering/mobilisering av personell og svært krevende prioriteringsbeslutninger.

Rådet ønsker å arbeide videre med tematikken og bli involvert i arbeidet med å løse oppdraget som Helsedirektoratet har mottatt, på en hensiktsmessig måte. Videre understreket rådsleder at diskusjon rundt prioriteringene i krig og krise må løftes ut i det offentlige rom.

2026-07 Prioriteringsutfordringer innen demensfeltet Innledning ved professor Geir Selbæk, forskningssjef i Nasjonalt senter for aldring og helse

Sakstype: "Introduksjon til mulig tema"

Utvikling av ny diagnostikk og nye behandlingsformer for Alzheimers sykdom og andre demensformer kan komme til å medføre betydelige prioriteringsutfordringer. Geir Selbæk innledet med å redegjøre for status innen feltet og peke på noen av de prioriteringsutfordringene han ser komme. Se samlepresentasjon fra dagens møte.

Rådet diskuterte framtidige prioriteringsutfordringer knyttet til demens, herunder ny diagnostikk, nye behandlingsmuligheter og økende antall personer med demens. Det ble pekt på at

problemstillingene berører både spesialisthelsetjenesten, kommunene, pårørende og samfunnet som helhet.

Diskusjonen omfattet særlig forholdet mellom forebygging, diagnostikk, behandling, organisering og ressursbruk. Rådet var opptatt av hvordan gevinster og kostnader fordeles mellom ulike deler av tjenesten, samt hvilke konsekvenser nye behandlingsmuligheter kan få for kapasitet, kompetanse og bemanning. Flere uttrykte usikkerhet om når og hvordan rådet best får saken tilbake, men det var det bred tilslutning til å arbeide videre med temaet i regi av rådet.

2026-08 Innkomne forslag ved sekretariatet

Type sak: Orienteringssak

Alle kan foreslå saker for behandling i rådet. Rådsmedlemmene ble i velkomstmail fra sekretariatet oppfordret til å gi innspill om mulige framtidige temaer. Det ble framlagt en kortfattet oversikt over de forslagene som sekretariatet hadde mottatt basert på denne henvendelsen. Se samlepresentasjon fra dagens møte. Det forelå ikke forslag fremmet av eksterne.

Det ble bedt om at sekretariatet for framtida kvalitetssikrer ordlyden i oversikt over innkomne forslag med forslagsstillere. Dette vil etterkommes.

2026-09 Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Rådet gjennomførte en egenevaluering i etterkant av møtet.